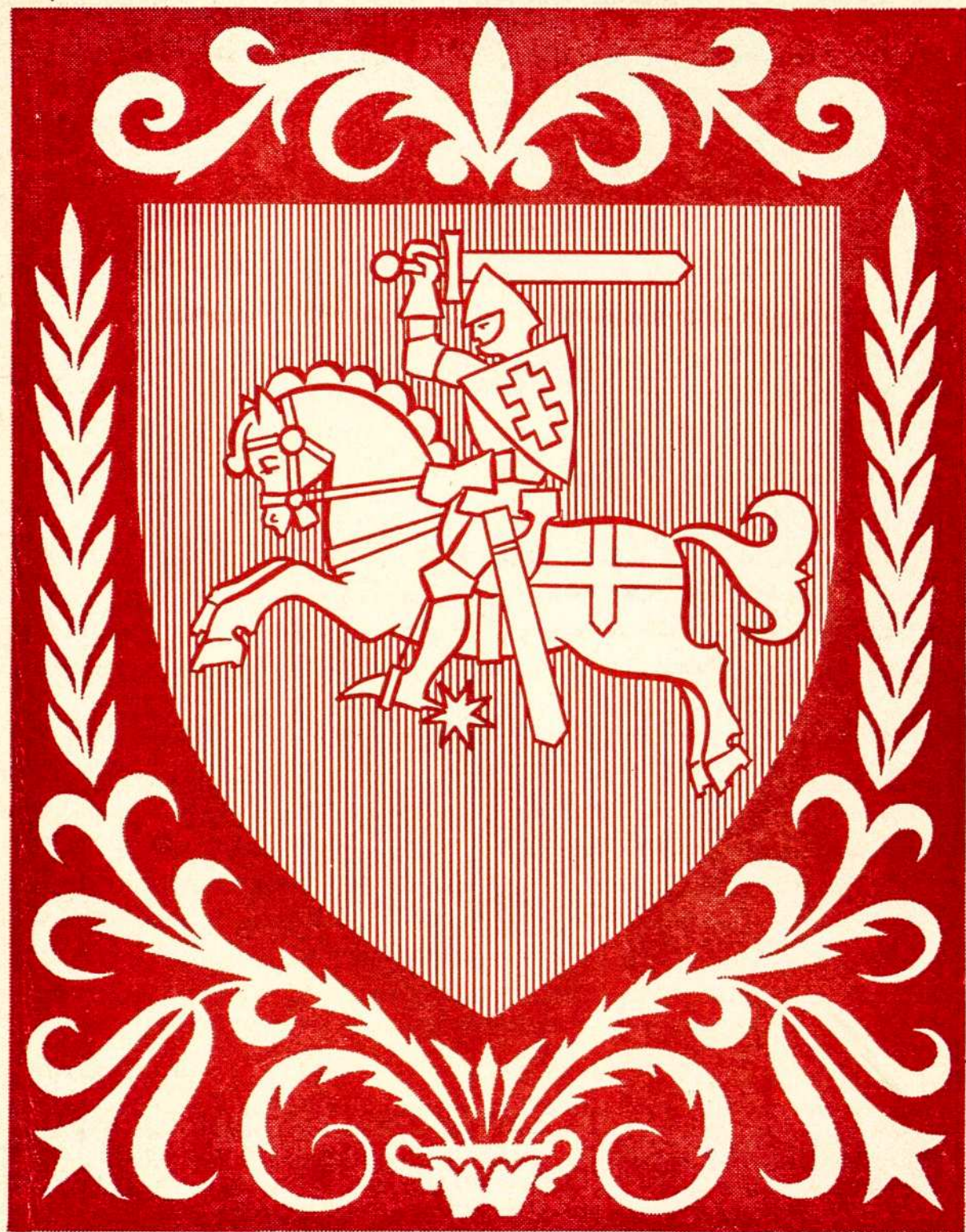

1957

VASARIS

Nr. 2

1957 VASARIS Nr. 2

Leidžia:

Lietuvių Kultūros Institutas

Administruoja:

Nekalto Prasidėjimo Seserys

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Raštus, pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

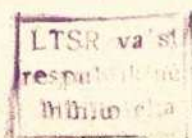
ŠIAME NUMERYJE:

1. Albina Kašiubienė, 16-ta VASARIO	33
2. Maironis, PRAILGO DIENOS	34
3. St. Yla, AUŠROS VARTŲ MOTINĖLĖ	35
3. V. Jonikas, TAUTOS ŠVENTĖ	35
4. Sesuo Eglė, MYLIME ABU	36
5. Vytė Nemunėlis ir Bruno Markaitis, S. J., GRĮŠIM	37
6. N. Butkienė, SUMANUS MIKUTIS	38
7. M. K., VĖLIAVA, kurią išgelbėjo mergaitė	42
8. M. K., DR. JONAS BASANAVIČIUS	44
9. Sriaunus Irušėlis, DRAUGAI	45
10. SENUTĖS PASAKOS	46
11. Sesuo Eglė, Į TĖVYNĘ	48
12. Sonė Tomarienė, SAFYRO ŽVAIGŽDĖS PASLAPTYS	49
13. Sraunusis Irušėlis, JONYTIS MOKOSI RAŠYTI	57
14. Eug. Petkutė, MOKYKIMĖS ŠOKTI	58
15. ATŽALĖLĖS	60

Viršelį iš "Vyties", iliustracijos Povilo Osmolskio ir VARDAN DIEVO.

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn. February, 1957, Vol. 7, No. 2. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U. S. A. \$3.50 yearly. Single Copy 30¢. Entered as second-class matter at the post office in Putnam, Connecticut.

Immaculata Press

Gimtoji žemė šaukia

16-ta VASARIO

ALBINA KAŠIUBIENĖ

Lauke šalta. Baltu sniegu apklota žemė ir šerkšnu išdabinti medžiai stūkso. Žiemos tai dienos, supasi šalčio rūbais siūtais baltai. Ant viso šito balto kilimo, lyg šventykloj kokioj užsižiebė visos žvakės. Ant šito snieguoto rūbo balto pražydo mūsų vėliavos iškeltos. Geltona, žalia ir raudona, spalvomis žaidžia ore ten aukštai.

Muziejaus bokštuos ir namų duryse, ant žalių stiebų tik vėliavas matai. Žygiuoja jaunimas, kariai pavadu, orkestrai muzika juos lydi. Kiekvieno sieloj ir širdy šiandien tik tėviškės meilė težydi.

Tik ten, kiek toliau nuo miesto, ramiai tarp sniego laukų — dunkso kaimai ir sodybos. Sugirgžda svirtis prie šulinio, ar suamsi šuo tolumoj. Dar anksti, dar maža judėjimo aplinkui.

Senoji Juočienė anksti atsikėlus virė šeimynai pusryčius ir apėjo visą namų apyvoką. Jau ir gyvuliai pašerti, paukščiai palesyti ir karvutės pamelžtos.

Prie židinio atsisėdus, ji apšilo lauke nugarubusias rankas ir iš kišeniaus išsiėmusi ražančių, pradėjo poterėlius tarp pirštų varstyti, aukojimus daryti, sveikamarijas kalbėti.

Ugnies atkaitoje jos veidas lyg žėri, akys spindi ir dega kažkokia lyg neregėta šviesa. Beržinės malkos traška ir žarijos kaupiasi po žaizdru. Juočienė, priėjusi didįjį poterėlį, sunkiai atsidūsta, paneria žemyn galvą ir veidą paslepia tarp delnų. Giliai, giliai tūnojęs sielvartas ir skausmas išsprunka iš jos lūpų.

**Prailgo dienos, vargai apkarto,
Pasilgę liūdim be Aušros Vartų...
Pažvelk meilingai į mūs padangę,
Paguosk iš tolo, o Motin brangi.**

**Lietuvis siuncia ten malda tyrą,
Nušvitęs veidas, ašaros byra...
Dvasia be žodžių Marijai sako,
Tik meilės aktais širdis ten plaka.**

Maironis

— Tai tu, mano mielas sūneli! Mano širdies paguoda ir džiaugsmas... — Taria jos virpančios lūpos, o veidu nuriada ašara gaili.

Ji prisiminė aiškiai; tai buvo baltas žiemos rytas, kai jų sūnų Kazimierą ėnešė pirkion vyrai... Vėliavos tada dar neplevėsavo ore. Vėliava, kuri dengė jo kūną buvo juodu kaspinu perrišta, o iš žaizdos sunkėsi kraujas. Sūnus žuvo kovoj. Žuvo 16-tą vasario, mirė trokšdamas laisvės savo tėvynei. Juočienė mato ugnies šviesoj vis tą patį vaizdą. Ji kalba ražančių už brangųjį sūnų, ji dega grabnyčią nuėjus prie kapo. Ji klūpo bažnyčioj ant kelių ir siuncia maldas Aukščiausiam.

Grižta namo neskubėdama. Ji vis vienodai mąsto ir baigia ražančių, dar daug, daug kartų paglamonėjus didįjį poterėlį.

O vėliavos žemėje žydi, laisve plevėsuoja iškeltos aukštai. Žengia gatvėmis jaunimas, skamba bokštuos atgimimas. Juk 16-ta vasario, laisve dega jaunos sielos, plaukia dainos, giesmės mielos. Himno žodžiai sako tiesiai "tėviškėlei mūsų šviesiai":

Laisvė amžiais, kad žydėtų,
Kad lietuvis ją mylėtų,
Kad širdy ta meilė degtų
Ir vienybės mums pakaktų.

Aušros Vartų
Motinėle,
Meldžiam rankeles
Iškėlę —
Mūsų Vilniuje budėk!

Saugok Lietuvą
Tėvynę
Ir jos senąją
Sostinę —
Jai aukotis mums padėk!

(Vardan Dievo)

TAUTOS ŠVENTĖ

V. JONIKAS

Šiandien didi lietuvių šventė
Kovos ir darbo sukaupta, —
Šiandieną mirti ar gyventi
Apsisprendžia visa tauta!

Dedu Istoriją ant stalo
Ir Vytį, žvilgantį šarvuos,
Tris tulpes taurėje kristalo
Žemiau trispalvės vėliavos.

Tos tulpės — trys senuolių tautos
Nuo Trūso, Vilniaus, lig Rygos.
Jas Baltijos audringas sriautas
Sujungė simboliu jėgos.

Už tą garbingą savo gentį
Po šviesiu vardu — Lietuva —
Ir aš apsisprendžiu gyventi,
Jai mano darbas ir kova!

MYLIME ABU

SESUO EGLĖ

Partizano kapą tylų
dengia vėliava.
Žodžius: Lietuvą aš myliu —
kalba jos spalva.

Geltonoji, kaip rugienos
reiškia — Lietuva;
Tau priklausio mano dienos —
liudija žalia.

O raudona reiškia — myliu,
Tėviške brangi.
Taip toli, už šimtą mylių,
bet širdy arti.

Partizanui maldą tylią
aš kasdien siunčiu.
Meilė Dievui ir tėvynei
jungia mus abu.

VYTĖ NEMUNĖLIS

GRĮŠIM

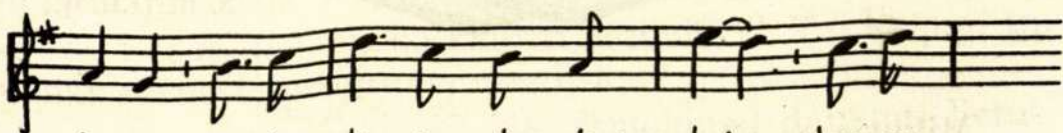
BRUNO MARKAITIS, SJ.

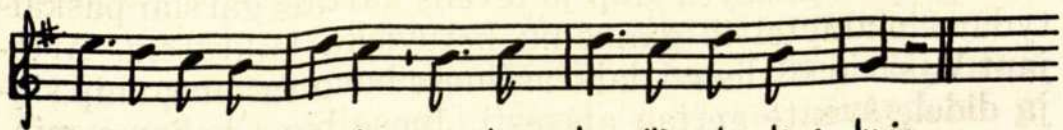
Gri - šim , grį - šim ten, kur te - ka Ne - mu -

nė - lis ir Ne - ris, kur pa - va - sa - rį ant

ta - ko o - be - lių žie - de - liai kris, kur pa -

va - sa - rį ant ta - ko o - be - lių žie - de - liai kris.

Kur gegutė užkukavo
Mus, per sodą skrisdama,
Kur lopšely užliūliavo
Mus pirmais sapnais mama...

Kur svajonės mūsų žydi
Mūsų soduose žaliuos,
Grįšim, grįšim nepaklydę
Svetimų kraštų keliuos...

SUMANUS MIKUTIS

N. BUTKIENĖ

Mikutis ne tik pats skaitė savo vaikų laikraštėlį, bet ir mėgo pasiklausyti, kaip jo tėvelis kartais garsiai paskaitydavo mamytei iš gaunamų lietuviškų laikraščių. Artėjant Vasario 16 dienai, laikraščiuose buvo rašoma, kaip šiąją didelę šventę geriau atšvęsti. Juose buvo keliama mintis, kad nereikia apsiriboti savo žmonėmis, bet kad būtų naudinga supažindinti ir svetimtaučius, ypač amerikiečius, su mūsų krašto praeitim, jos laimėjimais ir dabartine jos priespaula.

— O mes čia nieko negalime padaryti, — dejavo tėvelis. — Mūsų miestuke ir pačių lietuvių beveik nėra, kad galėtume suruošti kokias iškilmes.

— Bent vietinių amerikiečių laikrašty reikia mūsų šventę paminėti, — pasakė motina. — Juk tarp pažįstamų yra ir laikraštininkai, paprašytum vieno.

— Gerai sakai, pakalbėsiu.

Šis tėvų pasikalbėjimas giliai įstrigo Mikučio galvon. Nekartą, gulėdamas lovoj, Mikutis užmigdamas šnibždėjo:

— Reikia amerikiečius supažindinti.

Kartą Mikutis, įbėgęs į kambarį, pasakė motinai:

— Mamyte, leisk mums užėiti į kambarį, ore per šalta mokintis.

— Ką jūs mokinatės ore? — paklausė motina.

Pažvelgus pro langą, ji pamatė prie jų namų didelį vaikų būrį.

— Tai tu, Mikuti, nori juos visus čia įvesti? Tavo vaikų tiek daug. Jūs man grindis išpurvinsite.

— Ne, ne, mamyte, ore sausa, tik šalta. Bet jų ir ne taip daug, kartu su manim vos dvylika.

— Ką gi tu su jais darai, vaikelį?

— Mes ruošiame vasario 16-tai programą.

— 16-tai programą? — nustebus pakartojo motina.

— Bet juk tu neturi lietuvių.

— Turiu, net du. Tiesa, jie nemoka lietuviškai. Džonas sako, kad jis girdėjo namuose lietuviškai kalbant, kol buvo gyva jo senelė. Na, ir jo maža sesutė Meri.

— Bet ir jie nemoka kalbėti lietuviškai. Tai kaip gi tu manai suruošti programą, angliškai?

— Ne, lietuviškai. Aš juos išmokinau dainuoti lietuviškai, tik su šokiais blogiau, aš ir pats nestiprus.

— Kviesk juos greičiau. Mes kalbame, o jie šąla.

Vaikų nereikėjo prašyti įeiti į namą. Užteko Mikučiui pamoti ranka pro langą ir visas jų būrys, šūkaudami ir trindami kojas, įsiveržė į kambarį.

— Vaikai, štai mano mamytė, — išdidžiai pasakė Mikutis. — O jie, mamyte, ...

Ir Mikutis išvardino visų vaikų vardus.

— Malonu, vaikai, kad jūs norite mano Mikučiui padėti suruošti mūsų tautinės šventės minėjimą, — motina angliškai pasakė vaikams. — O dabar padainuokite. Aš noriu jūs paklausti, kaip Mikutis išmokino jus dainuoti lietuviškai.

Vaikai, Mikučiui diriguojant, užtraukė: "Lietuviais esame mes gimę".

Daina sujaudino Mikučio motiną.

— Gerai, labai gerai, — tarė ji. — Mes daugiau dainų išmoksime.

Mikučio motina, išitraukus į mėgiamą jos širdžiai darbą, nepastebėjo, kaip visą popietį ligi vakarienės ji mokino vaikus dainuoti. Ji buvo nustebinta, kaip greit vaikai išmokdavo tarti svetimos jiems kalbos žodžius.

— Vaikai, laikas baigti, jūsų tėvai jūs laukia. Reikia ir man ruošti vakarienę. Ateikite kitą kartą.

— Mes rytoj ateisime, — choru atsakė jai vaikai.

— Puiku. Pakartosime ką esame šiandien išmokę. Be to, aš rytoj jums parodysiu šokius.

Vaikams išsiskirsčius, motina apkabino Mikutį ir pabučiavo. Mikutis jautėsi laimingas, kad motina jo sumanymui pritarė.

Po vakarienės jie abu dienos įvykiais pasidalino su tėvu.

— Bet kas gi jūsų vaidinimo žiūrės? — paklausė tėvas.

— Tų vaikų tėvai, giminės ir jų pažįstami, — greit atsakė Mikutis.

Tais metais Vasario 16-ta išpuolė šeštadienį, kada nei darbininkams nereikėjo dirbti nei tarnautojams eiti į įstaigas; pagaliau ir mokyklos buvo uždarytos.

Pasiruošimai šventei vyko Mikučio namuose pilnu tempu. Motina sutvarkė savo tautinį kostiumėlį ir dviem mergaitėms pasiuvo naujus.

Sunkiausia buvo patalpą surasti. Tėvas fabrike šiuo klausimu pasiskundė vienam darbininkui, kuris mokėjo, nors ir sunkokai, susikalbėti lietuviškai. Pasirodė, kad jis buvo Džono ir Meries tėvas.

— Aš turiu didelį garažą, — pasakė jis. — Galima būtų jį sutvarkyti.

— Ar jame bus pakankamai šilta? Dabar oras šaltokas.

— Tiesa, nepagalvojau. Vaikams bus šaltoka.

— Gal galima būtų mokykloje? — prasiitarė Mikučio tėvas.

— Matai, ten bus sunku lietuviškai. Geriau aš pakalbėsiu su Welfaro vadove. Šioji organizacija turi tam tinkamą patalpą, o aš vadovę gerai pažįstu.

Vasario 16-tą vietiniame laikrašty pasirodė Mikučio tėvo priprašytas straipsnis apie Lietuvą. Be to, ten pat buvo paminėta, kad Welfaro patalpose įvyksta tos šventės minėjimas.

Nelauktai publikos prigūžėjo pilna salė. Neliko nė vienos laisvos vietos. Tiesa, tik trijose vietose buvo girdėti

kalbant lietuviškai. Abiejose scenos pusėse stovėjo Amerikos ir Lietuvos vėliavos.

Iškilmės prasidėjo Amerikos ir Lietuvos himnais, kuriuos sugiedojo vaikai. Po to, Mikutis padeklamavo du eilėraščius iš Maironio ir Brazdžionio eilėraščių knygų. Jam baigus, pašoko keletą lietuviškų tautinių šokių. Iškilmių pabaigoj, vaikų choras sudainavo keletą dainelių.

Publika skirstėsi labai patenkinta, buvo girdėti:

— Ligi šiol mes nieko nežinojome apie Lietuvą ir lietuvius. Matyt, įdomus, gražus kraštas ir malonūs žmonės. Moka tokias gražias dainas ir šokius. O jų tautiški kostiumai žavingi.

— Man gėda, kad aš pats buvau beveik užmiršęs kalbėti lietuviškai ir vaikus neišmokiau. Šiandien džiaugiuos ir didžiuojuos, kad esu gimęs lietuviu. — Priėjęs prie Mikučio tėvų, Džono ir Meries tėvas tarė: — Prižadu savo klaidą atitaisyti, jei ponai padėsite.

— Mielai padėsiu. Siųskite savo vaikučius pas mane. Mes su Mikučiu juos greit išmokinsime.

— O dabar visų žiūrovų vardu dėkoju jums abiem už suruoštą programą, — pridėjo dar Džono tėvas, spausdamas Mikučio motinos ir tėvo rankas.

— Ne mums, o Mikučiui dėkokite. Tai jo sumanymas. Jis sugalvojo, jis surinko vaikų, jis pirmas pradėjo juos mokinti dainuoti.

— Bravo, Mikuti. Mums daugiau tokių jaunuolių reikalinga. Ir tada Lietuva gyvens amžinai, niekada nepražus.

Kai Mikutis išgirdo šiuos žodžius, jo veidelis spindėjo džiaugsmu. Jis karštai pasakė:

— Aš kiekvienais metais švėsiu 16-tą Vasario.

* * *

Mokytojas: — Petrai, vai, kokios purvinos tavo rankos. Ką tu pasakytum, jeigu aš ateičiau į klasę su tokiom rankom?

Mokinys: — Aš būčiau mandagus ir nuduočiau, kad nepastebiu.

VĒLIAVA, KURIĄ IŠGELBĖJO MERGAITĖ

M. K.

Sibire gyveno lietuvaitė — Elzbieta Kakeranaitė, kuri išgelbėjo lietuvių karių vėliavą iš bolševikų nagų. Pakrikus caristinei valdžiai, lietuviai kariai, tarnavusieji rusų kariuomenėj, suorganizavo lietuvišką batalijoną. Gi vietiniai lietuviai, senieji tremtiniai, padovanojo jiems gražią vėliavą. Jie pasiryžo šią vėliavą parvežt tėvynėn.

Skaitytojas

Kai bolševikai valdžią caro
sutrupino lyg trapią plytą,
rusų tremty lietuvio kario
užsidegė širdis viltim neužgesinta.

Susirikiavo jie į gražų būrį,
tie šaunūs Lietuvos kariai,
nes vėliavą tėvynėn jie parnešti turi,
o priešas tykoja gudriai.

Ir vieną tamsią, baugią naktį
lietaus audra vis tėsėsi į akis,
kariai jau tarės pailsėt, palaukti,
kada nustos lietus, diena prašvis.

O priešas pasislėpęs jau tykojo
ir slinko griovio giluma.
Kada kariai ramiai miegojo,
užpuolė priešas juos slapčia.

Drąsiai kovojo Lietuvos kariai
ir daugel kraujo ten praliejo,
tačiau apgynė vėliavą narsiai —
tėvynėn ją parnešt reikėjo.

Vienas karys prasiskverbė pro ugnį
ir nešė prie krūtinės vėliavą bran-
[giausia,
Jis bėgo greit, nors ta tamsa — be-
[dugnė...
Trobelę mažą pasiekė galiausiai.

Karys:

Kas tu esi, ar lietuvaitė?
Ar nori patarnaut tėvynei?

Mergaitė:

Taip, esu aš Elzė Kakeranaitė.
Sakyk, ką man daryt, didvyri.

Karys:

Štai vėliava tėvynės mūsų:
geltona, žalia ir raudona.
Nors mes gyvenome tarp rusų,
Bet meilė Lietuvai liepsnoja.

Skubėki, sese, te Dievas lydi,
ir mes lydėsime malda.
Parnešk tėvynei džiaugsmą didį —
tai jai skirta ši vėliava.

Mergaitė:

Neturiu ginklo ir nesu karys —
tiktai mergaitė aš silpna.
Bučiuoju ir prisiekiu vėliava,
jau nebaugi mirtis.

Karys:

Ateina priešas!
Ak, skubėk,
paslėpki vėliavą, būdėk!

Ō aš per langą pas draugus.
Telaimina tave Dangus!

Mergaitė:

Dėkoju tau, kary narsus.
Būk atsargus!

(Ieina trys priešo kareiviai)

Priešo kareivis I:

Na, nesigink
ir atsakyk tikrai,
ar čia banditų nematei?

Mergaitė:

O, taip.
Banditų daug, tikrai!
Pilni mano namai
jų prigarmėjo neseniai.

Priešo Kareivis II:

Aha!
O kur gi jie tada?!
Apdovanosime tave, parodyki.

Mergaitė:

Gerei.
Tik eikit atsargiai
pro tas duris, kaip esate atėję;
juos rasit priemenėje.

Priešo kareivis III:

Ei, jūs,
nebūkite kvaili!
Mergaitė ta yra gudri:
ji juokiasi iš mūsų pačių,
nėra banditų čia kitų...

Priešo kareivis I:

Kaip gi!
Tai išdavimas!

Aplaistytą žuvusių karių krauju, permerkta karžygės prakaitu ir ašaromis, ši vėliava greitai išsiskleidė Lietuvos žemėje ir ėmė burti aplink save tūkstančius naujų karių. Lietuva buvo nuo bolševikų ir kitų jos priešų apginta. Elžbieta Kakeranaitė taip atliko didžiausią patarnavimą savo tėvynei.

Priešo kareivis II:

Turi būt baigtas jos likimas!

Priešo kareivis III:

Nušaukim ją čia pat ant vietos!
Toks apgavimas negirdėtas.

Skaitytojas:

Bet neberado jie mergaitės.
Ji bėgo kur kelelis raitės.
Tėvynė šaukė jai balsu
ir vėliava, aplaistytą karių krauju.

Sugavo priešas ją ir tardė:
jie mušė, draskė drabužius ir spardė.
Bet ji tylėjo, neišdavė karių,
nes meilė galingesnė už skausmus.

Bet pagaliau pasiekė ji tėvynę,
atidavė jai vėliavą, kurią sava kan-
[čia apgynė.

Ji tapo karžygė, kadangi neužmiršo
[niekados,
kad ji duktė narsiosios Lietuvos.

DR. JONAS BASANAVIČIUS

M. K.

Gimė — 1851 metais

Mirė — 1927 metais

Jonukas gimė Lietuvoje, Ožkabalių kaime. Tuo metu Lietuva buvo rusų pavergta. Taip kaip šiais laikais ją turi pasigrobę bolševikai.

Namuose Jonukas kalbėjo lietuviškai. Lietuviškai kalbėjo ir jo tėveliai ir draugai. Tik, kai jis ėmė lankyti mokyklą, turėjo išmokti rusų kalbą. Mokytojas mokė vaikus tik rusiškai.

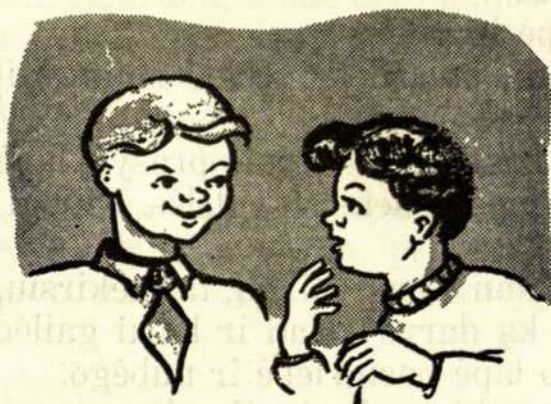
Kai Jonukas paaugo, pradėjo nerimti, kad nėra lietuviškų knygų nei laikraščių. Lietuviškas raštas buvo draudžiamas skaityti ir spausdinti. Todėl Jonukas nutarė pasiekti aukštąjį mokslą, kad pats daug žinių turėdamas ir kitiems jų galėtų duoti. Baigė Maskvos universitetą ir tapo daktaru.

Dabar Daktaras Jonas turėjo daug mokslo ir daug meilės žmonėms, ypač savo tautiečiams. Jis troško, kad rusai pasitrauktų iš mūsų krašto, kad lietuviai galėtų laisvai kalbėti, rašyti ir skaityti savo kalba. Bet rusų valdžios planai buvo: išnaikinti lietuvių kalbą, iš lietuvių padaryti rusus — surusinti.

Daktaras Jonas su kitais savo draugais nutarė leisti lietuvišką laikraštį — „Aušrą“. Tame laikraštyje jis aiškino lietuvių tautai, kaip graži ir didinga yra jos praeitis. Pasakojo visas skriaudas ir negeroves, kuriomis rusai var-

gino lietuvius. Jis šaukė visus, jaunos ir senus, visą tautą, kad jie tikėtų Lietuvos išsilaisvinimu. Ragino mokytis lietuviškai skaityti ir rašyti. Kvietė didvyrius į knygnešių darbą. Šie turėjo nešti lietuviškus laikraščius ir knygas iš Prūsų į Lietuvą. Tai buvo labai pavojinga kelionė. Rusų kareiviai sekėdavo tuos knygnešius ir, jei sugaudavo, ištremdavo juos į Sibirą, arba ten pat nušaudavo. Kartais net labai žiauriai kankindavo, reikalaudami, kad suimtas išduotų, pas ką yra lietuviškų raštų, taip pat, kad pasakytų ir visų kitų knygnešių vardus. Tokiais didvyriais knygnešiais yra buvęs ir nevienas berniukas, parodęs didvyriškos drąsos ir ištvermės.

Su "Aušra" Daktaras Jonas prikėlė lietuvių tautą į laisvę ir nepriklausomybę.

DRAUGAI

SRIAUNUS IRUSĖLIS

Ar žinai Ketvirtą Liepos?
Klausia Džioni išsišiepęs.

Ar žinai, paklausė Darius,
Kas šešiolikta Vasario?

Džioni aiškino Dariukui,
Darius aiškino Džioniukui.

Kad Jungtinės A. Valstybės
Troško laisvės ir lygybės.

Kad šešioliktą Vasario
Laisvę pirkto kraujas kario.

Bet Amerika linksma —
Džiaugias laisve visada.

Ir Džioniukas sako Dariui:
Nusimint nereikia kariui.

Aš padėsiu tau kariauti,
Laisvę Lietuvai atgauti.

SENUTĖS PASAKOS

LAPĖ, STRAZDAS IR VARNA

Lietuvių pasaka

Vidury girios, senos, tankios eglės viršūnėje, susikrovė strazdas lizdelį, pasidėjo penkis kiaušinėlius, išsiperėjo penkis vaikelius.

Atbėgo lapė ir sako:

— Strazdeli, strazdeli, veskis šalin vaikelius: kirsiu eglelę!

Strazdelis susirūpino ir ėmė prašyti lapės:

— Lapele, lapele, nekirk eglelės. Kur gi aš dingsiu su savo vaikeliais?

— Išmesk man vieną vaikelį, tai nekirsiu, — sako lapė.

Strazdelis ką darys? Kad ir labai gailėdamas, išmetė vieną vaikelį, o lapė pasigriebė ir nubėgo.

Kitą dieną atbėgus lapė vėl sako:

— Strazdeli, strazdeli, veskis šalin vaikelius: kirsiu eglelę!

— Lapele, lapele, nekirk eglelės, — prašo strazdelis.

— Kur aš dingsiu su savo vaikeliais?

— Išmesk man vieną vaikelį, tai nekirsiu, — sako lapė.

Strazdelis išmetė kitą vaikelį, o lapė pasigriebė ir nubėgo.

Trečią dieną lapė vėl atbėgo ir vėl sako:

— Strazdeli, strazdeli, veskis šalin vaikelius: kirsiu eglelę!

Strazdelis ir vėl ėmė prašyti lapės, ir vėl gavo atiduoti vieną vaikelį. Ir taip jau keturis atidavė.

Ketvirtąjį vaikelį atidavęs, strazdelis ėmė gailiai verkėti. Lėkė pro šalį varna, išgirdo ir paklausė:

— Strazdeli, strazdeli, ko tu taip verki?

— Kaip aš neverksiu? — sako strazdelis. — Lapė jau baigia nešti mano vaikelius.

— O kam gi tu jai duodi? — sako varna.

— Jeigu neduosiu, pakirs eglelę, iškratys mano lizdelį.

— O su kuo ji kirs? — tarė varna. — Tu jai taip ir atsakyk: su kuo gi tu kirsi? Ji tyčia tave gąsdina, vaikelius vilioja.

Varna nulėkė sau, o strazdelis ramus pasiliko. Atbėgo lapė ir vėl sako:

— Strazdeli, strazdeli, veskis šalin vaikelius: kirsiu eglelę!

— Kirsk, — sako strazdelis. — Su kuo tu kirsi?

Lapė šmaukšt, šmaukšt su uodega per medį, o medis nė krust. Matydama, kad strazdelis visai nebijo, sako jam:

— Strazdeli, strazdeli, o kas tave pamokė?...

Strazdelis nebuvo per daug gudrus, o meluot nenorėjo, tai ėmė ir pasakė:

— Varnelė, gera žmonelė mane pamokė.

Užvirė lapei širdis ir nutarė nedovanoti varnai. Nubėgo į pagirį, kur varnos skraidydavo, atsigulė ištisa ir pasivertė negyva. Pamatė varna, pamanė, kad nebegyva ir pradėjo kapoti. Lapė kapt ir nutvėrė ją. Dabar varna ėmė prašytis:

— Lapele, lapele, jau ką darysi, tą daryk, tik tai nemesk manęs nuo aukšto kalno į upę.

— Lapė labai norėjo varnai atkeršyti, tai nunešė varną ant aukšto upės kranto ir pasiautė į upę. O varna tiktai plest, plest ir nulėkė sau.

Į TĖVYNĘ

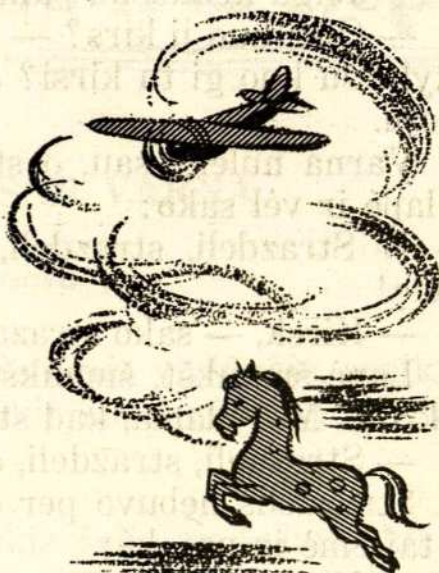
SESUO EGLĖ

Lėktuvėli, ten aukštai,
Lietuvėlę ar matai?
Klausia Algis lietuviukas,
kai pamato lėktuviuką.

Ei, žirgeli, kur skubi,
ar panešt mane gali?
Ar į Lietuvą nujosi?
Ne, prie jūros tu sustosi!

Klausinėjo jis drambliuką,
savo minkštąjį meškiuką,
bet nusprendė, kad laivu
bus ir greita ir saugu.

Į tėvynę jis važiavo,
(taip jau jis šiąnakt
sapnavo)
kai sušuko: PALANGA!
Ir nubudo jis tada.

SAFYRO ŽVAIGŽDĖS PASLAPTIS

SONĖ TOMARIENĖ

1. Mėlynakė paklydėlė

Vieną dieną užėjau aplankyti kaimynų Gegužio gatvėje. Pataikiau kaip tik į šeimos ginčą. Dešimtmetė Saulytė ir dvylikmetis Giedrius rado gatvelėje, prie garažo, už atmatų dėžės užsiglaudusią katytę. Parsinešė namo ir palakino pienu. Motina pamačiusi tuojau liepė išmesti, o vaikai norėjo laikyti. Pradėjo ginčytis Saulytė net apsiašarojo. Į patį sumišimą pataikiau ir aš ateiti.

— Ponia, — ašarodama skundėsi Saulytė, — kodėl mamytė neleidžia man jos laikyti? Ji tokia sudžiūvusi ir menkutė.

— Ir labai alkana, — tarė Giedrius. — Kai padaviau jai mėsos, taip griebė, kad kuone pirštą įkando.

— Kur įkando? Parodyk! — sušuko Giedrius mama. — Na, sakyk, kaimyne, ar tai turi proto šitie vaikai? Parsinešė kažin kokią katę, gal sergančią, — žiūrėk, kokia nešvari, purvina! Tuoju, Giedriau, pas daktarą, kad įskiepytų! Katės įkandimas pavojingas!

— Ne, mama! — sušuko Giedrius. — Ji visai neįkando, tik sugriebė už piršto beskubėdama! Tai iš alkanumo, ne iš nedorumo. Pati pažiūrėk — pirštas net neįdrėkostas!

Motina, apžiūrėjusi sūnaus pirštą, vistiek nenusileido:

— Laimė, kad neįkando. Bet nenoriu šitos nudvėsusios katės. Ir tokia nedaili. Kad taip norit, galit paprašyti kaimynų, kai bus kačiukų. Arba nueikit su tėvu į gyvulių krautuvę ir nusipirkit geros veislės katę, kokią angorą.

Vaikai pradėjo šaukti, kad jokios angoros nenori, kad šita vargšė katytė paklydusi, be namų, iš bado mirštanti, ir taip toliau, ir taip toliau...

Motina, netekusi kantrybės, išginė vaikus iš virtuvės į valgomąją ir užtrenkė duris.

— Širdį jie man paėdė, ausis išūžė su ta savo kate! Pareis tėvas iš darbo, paims diržą! O aš su jais jau nebegaliu!

Tuo tarpu katytė tupėjo susigūžusi virtuvės kampe ir žiūrėjo į mus mėlynomis akimis.

Tos mėlynos akys buvo pirmutinė priežastis, kodėl aš ja ypatingai susidomėjau ir nutariau palaikyti vaikų pusę. Be to, tokia jau mano širdis: vis noriu užtarti ujamą. O čia tik purvina, sudžiūvusi, išvargusi katytė.

Ištiesiau ranką į katytę ir tariau:

— Labas, karališkoji princese! Gal jūsų karališkoji didenybė sutiktų apsigyventi mano nevertoje pastogėje?

Mano kaimynė pažiūrėjo į mane, kaip į staiga pamišusią.

Saulytė su Giedriumi, išgirdę mano žodžius, jau stovėjo tarpdury.

Katytė ištiesė liesą kaklą ir, nedrąsiai paėjėjusi, pauostė mano pirštą. Buvo ji iš prigimties baltai gelsva, tik ausys, kojos ir uodega šokoladinės spalvos. Ant jos akių ir veido buvo uždėta ruda kaukė.

Dėdamasi nepastebinti motinos nuostabos ir vaikų išplėstų akių, aš paglosčiau katytės kaktą ir toliau kalbėjau:

— Kadangi jūs nenorite šitos katės, tai nesipriešinsit, jei aš ją pasiimsiu? Teisybė, ji suvargusi ir išbadėjusi, bet šiaip atrodo sveika. Jai tik reikia gero maisto ir priežiūros, o neabejoju, kad už poros mėnesių kačių parodoje mėlynu kaspinu apsiriš.

Kaimynė klastelėjo į kėdę.

— Žadi duoti ją į parodą? Ka, ka, ka! Gatvės kačių niekas į parodas nepriima!

— Bet ji nėra gatvės katė. Ji — karalaitė.

Saulytė su Giedriumi pašoko, lyg naujutėliai teniso sviediniai.

— Karalaitė? Gal užburta karalaitė?

Turėjau nusišypsoti. Giedrius ir Saulytė buvo prisiekę pasakų mėgėjai. “Eglutė” nuo pirmo iki paskutinio puslapio perskaitydavo, visų knygynų slenksčius baigė nuzulinti, vis tų pasakų knygų beklaušinėdami.

Paaškinau, kad katytė nėra užburta, bet tikrų tikriausia karalaitė, grynos Siamo karališkųjų kačių veislės.

— Tik pažiūrėkite į jos ausis, į kailį, į keistą spalvą, į tas mėlynas akis. Karalaitė iš karalaičių, egzotiška Siamo princesė. Jos yra gana lepios, bet neabejoju, kad aš ją atkutinsiu, tai visoje Čikagoje karališkesnės katės nebus!

Taip kalbėdama, pakasiau katytės pasmakrę, ir ji pradėjo tylomis murkuoti.

Vaikai jau tupėjo aplink ją ant grindų, kad galėtų iš arčiau pasižiūrėti karališkųjų akių ir ausų.

Bet motina dar nenorėjo įtikėti. Iš kur aš žinanti? Ji niekada apie jokią karališkąją katę negirdėjusi.

Giedrius tuojau atsinešė savo geografijos atlasą. Pasikloję ant virtuvės stalo, be didelio vargo suradome Aziją, o joje — Siamo valstybę, išpraustą tarp Burmos, Indokinijos ir Kambodijos, vieną koją ištiesusią į Malajų pusiasalį.

Saulytė nubėgo į Šermano parko viešąjį knygyną ir parsinešė net trejetą knygų apie kates. Vienoje knygoje radome siamietės paveikslą. Knygoje nupieštoji tikrai buvo panaši į rastinukę iš spalvos ir akių. Tik paveiksle katė buvo linksmų akių, išdidžios išvaizdos, o virtuvės kampe kiurksanti jos sesuo — pašiurpusi, susitraukusi ir baugšti.

Knyga motiną įtikino, kad katytė tikrai nepaprasta.

— Tegu. Laikykite. Rūsio kampe padėkite dėžę.

— Karalaitę rūsy? — sušuko Saulytė.

Giedrius irgi pastatė akis. Abudu ginčijosi karštai, minėdami karališką kilmę, mėlynus kaspinus ir aukso medalius.

Motina nusileido. Buvo susitarta, kad katytė miegos priemenėje, o dienos metu laisvai vaikštinės po visus kambarius, žinoma, šventai gerbdama kilimus ir minkštus baldus.

— Na, gerai, — tarė pagaliau motina. — Jeigu laikome, tai nuriškite jai nuo pakaklės tą purviną skudurą.

Giedrius pasitupdė katytę sau ant kelių, o Saulė bandė nurišti skudurą, kuris neatrodė paprastas skuduras, bet šilkinis kaspinas, kada nors buvęs mėlynas, tik dabar nuo purvo ir dulkių papilkėjęs. Bet vos mergaitė pradėjo knebinėti mazgą pakaklėje, katė suspruduliavo, sušnypstė per ūsus ir besispardydama kėpstelėjo Giedriui nagu per ranką, palikdama raudoną brūkšnį. Berniukas aiktėlėjo ir paleido katę, o ji nušoko ant grindų ir kaip strėlė perlėkė per virtuvę. Pro pravis duris įsmukusi į miegamąjį, ji palindo po lova ir visą laiką piktai murmėjo.

Patariau jos nejudinti ir palikti kaspiną nenurištą.

— Siamo katės jautrios. Duokite jai laiko apsiprasti, pažinti namus ir šeiminius, paskui nesipriešins.

Kadangi vaikai įniko skaityti knygą apie Siamo kates, motinai reikėjo eiti į krautuvę, katytė tupėjo palovy ir manimi niekas daugiau nesidomėjo, tai aš atsisveikinau ir išėjau.

2. Paslaptinis radinys

Taip praėjo du mėnesiai po karališkosios katės atsiradimo pas mano pažįstamus, gyvenančius Gegužio gatvėje. Per vasarą išvažiavau iš Čikagos ir nieko nebegirdėjau apie katę. Kai sugrižau, nuėjau aplankyti jos ir jos naujųjų globėjų.

Vos tik pasiteiravau apie katę, kaimynė pravėrė priemenės duris į kiemą ir šūktelėjo:

— Princese! Princese!

— Siama! — šūktelėjo ir Saulytė.

— Fra Čom Klao Mongut Rama! Eik šen! — riktėlėjo Giedrius.

— Tiek vardų? — nustebau. Princesė ir Siama man aišku, bet Fra Čom — kaip ten toliau? — Rama! Tai bent vardas!

— Visai geras vardas, — tarė paraudęs Giedrius. — Radau enciklopedijoje. Phra Čom Klao Mongut arba Rama Ketvirtasis vadinosi Siamo karalius, kuris karaliavo tuo laiku, kai Amerikoje prezidentas Linkolnas kariavo su pietiečiais, laisvindamas vergus. Tas karalius pasiuntė Linkolnui porą dramblių, o jo vaikus mokė anglė Anna. Apie tai žino kiekvienas, kuris tik matė įdomųjį filmą „Karalius ir aš.“

— Bet tai vyriškas vardas, — bandžiau ginčytis.

— Nesvarbu, — tarė Giedrius. — Phra Čom Klao Mongut Rama! Eik šen!

Bet ji, matyti, jau buvo pripratusi taip šaukiama, o gal ir atmintį turėjo geresnę, negu paprastosios katės. Ji atsikėlė iš po alyvų krūmų ir pamažu atėjo virtuvėn. Neatbėgo, įkyriai laukdama kokio skanėsto, nesišlaistė patvoriais, žvalgydamasi, bene pakeliui atsiras koks įdomesnis tikslas. Atėjo rimtai, iškilmingai, pakėlusi dailią galvą, iš tolo žiūrėdama į mane savo mėlynomis akimis. Tarsi būtų jau supratusi, kad turi man pasirodyti.

Mandagiai pasisveikino, ramiai stovėdama ir leisdama pakasinti rudą kaktą, o paskui atsitūpė prieš mus, tarsi klausydamasi pašnekesio.

Vaikai, nesitverdami savo kailiuose, pradėjo pasakoti, vienas kitą peršaukdami, kaip ją maitinę, kaip mokę švaros. Jie nuolat prašė, kad pasižiūrėčiau, ar begaliu ją pažinti, ar labai pasikeitusi, ar neatrodanti karališkai.

O mama vis pertraukinėjo klausdama, kada bus Čikagoje kačių paroda. Gal ji tikrai laimėsianti aukso medalį? O kažin, ar prie aukso medalio ir mėlynojo kaspino dar duodama ir piniginė dovana?

Nors nežinojau visų atsakymų, bet turėjau be jokios abejonės pripažinti, kad katytė buvo atkutusi, išgražėjusi, nepaprastai pasikeitusi į gerąją pusę. Nebuvo susitraukusi, išdžiūvėlė baigštuolė. Prieš mane tupėjo tikra karališkoji princesė.

— Kad ji karališka, dabar nebeturiu jokios abejonės, — tarė kaimynė. — Tik pažiūrėk, ką ji turėjo ant kaklo.

Tai sakydama, ponია nuėjo į miegamąjį, atidarė kamodos stalčių, išėmė dailią raudonos odos dėžutę ir atrakino ją mažu rakteliu. Kai tik atidarė dangtelį, dėžutė dzinn! skambtelėjo ir pradėjo griežti žinomą dainelę: "Trys maži kačiukai pametė pirštinaites." Iš auksinių žiedų ir žvilgančių apyrankių tarpo ponია atsargiai išėmė — kaip man iš pradžių pasirodė — mėlyno šilko kaspiną. Kačiukams dar nespėjus išpasakoti savo vargų apie pirštinaites, ponია blik! užvožė gražiąją dėžutę, o mėlynąjį kaspiną padavė man.

— Še, pažiūrėk ir atspėk, kas čia yra.

— Mėlynas kaspinas! Ne — du kaspinai, susiūti išilgai. O viduryje kažin kas kieta. Sagos?

— Sagos! — susijuokė kaimynė. — Neįspėjai.

Kai aš, nē nebandydama spėti, papurčiau galvą, Giedrius sušuko:

— Tai Phra Čom Klao Mongut Ramos kaklininkas!

O Saulė pridėjo:

— Atsimeni pirmąją dieną, kai mes ją radome ir bandėme kaspiną nurišti, o katytė nedavė? Po kelių dienų ji nebesipriešino. O kai aš norėjau išplauti, štai, ką radome...

Motina rankos mostelėjimu nutildė Saulę:

— Tegu pati pamato.

Apžiūrėjau kaspinus atidžiau ir pamačiau, kad jie nebuvo aklinai susiūti, bet vienas kaspino galas paliktas kiauras. Tuoju ištraukiau tai, kas buvo viduje paslėpta. O buvo tai labai minkštos odos diržiukas, papuoštas dailiai žėruojančiais stikliukais.

— Koks dailus kaklininkas! — tariau. — Kokie gražūs mėlyni stikliukai!

— Stikliukai! — paniekinamai tarė kaimynė. — Matau, kad ničnieko nenusimanai apie brangiuosius akmenis. Tai ne stikliukai, bet labai brangūs safyrai.

— Safyrai? Kaip jie galėjo atsirasti ant katės kaklo?

— Kaip jie galėjo atsirasti, ir aš nežinau. Bet kad safyrai — tai man tvirtino auksakalys. Ir gerus pinigų siūlė. Bet neparduosiu, nes manau pasidaryti iš jų žiedą, o gal sagę. Dar tikrai nenusprendžiau.

— Mama galvoja tik apie papuošalus, — tarė liūdnai Saulytė. — Kad tai princesės Siamos kaklininkas, tai mamai nesvarbu.

— Nesikišk! — subarė motina. — Kas matė, kad katė safyrus nešiotų! Be to, visai neabejoju, jog jie man priklauso už tai, kad ją į namus priėmiau.

— Mama pati sutinki, kad tai ne paprasta katė, bet karališkoji iš Siamos, — nepasidavė Saulytė. — Galbūt ji yra paties Siamos karaliaus ar karalienės katė? Todėl gali nešioti ne tik safyrus, bet ir deimantus. Karaliaus gal ir sienos safyrais išklotos...

— Nešnekėk, ko nežinai, — tarė motina. — Jei būtų karaliaus katė, tai gyventų Siamos rūmuose, o neslankiotų purvinomis Čikagos gatvelėmis. Ar ne taip, kaimyne?

Nenorėdama į šeimos ginčus maišytis, sutikau su motinos nuomone, kad karaliaus katei derėtų gyventi karališkuose rūmuose. Bet antra vertus, safyrai Čikagos gatvelėse irgi nesimėto... Kas nors turėjo jai užrišti ant kaklo. O kas tuos safyrus rišo, turi būti turtingas. Taigi, reiktų laikraščiuose paskelbti, kad atsišauktų katės ir safyrų savi-ninkas...

— Bet ji mūsų katytė! — apsiašarojo Saulė. — Aš ją taip myliu... Ir ji prie mūsų jau visai prijunko...

Motina patylėjusi tarė:

— Aš nežinau... Be mūsų ji jau seniai būtų kur patvory nudvėsusi. Taip prižiūrėjome, atšėrėme, atkutinome... Pamanyk tik — geriausios jautienos, be jokių taukelių, taip, kaip knygoje liepia, beveik po du svaru per savaitę sušeriam... Atrodo, kad dabar ji turėtų mums priklausyti...

— Man atrodo, mama, — tarė iki šiol tylėjęs Giedrius, — kad reikia paskelbti laikraščiuose. Jeigu jau net safyrus jai ant kaklo rišo, tai jos tikrasis savininkas, matyt, labai ją mylėjo. O jei myli, tai radybų nepagailės. Gal kartais ir kaklininką su safyrais atiduos... Kas jam, jei tiek daug jų turi.

Saulutė nemeiliai pažvelgė į brolių, bet motina nušvito ir sutiko, kad Giedriaus išvada atrodo tikrai protinga: kas tokiam turtuoliui pora safyrų, iš tiesų...

Nutarta paskelbti visuose didžiuosiuose Čikagos dienraščiuose. Saulutė pasiūlė paskelbti ir "Eglutėje", bet motina nesutiko: nemanti, kad "Eglutės" skaitytojai katėms safyrus po kaklais raišiotų.

Tuo tarpu aš, besigėrėdama kaklininku ir safyrais, kurie buvo beveik tokie pat mėlynai, kaip ir gražiosios Princesės Siamos Phra Čom Klao Mongut Ramos akys, pastebėjau, kad ir kaklininko diržiukas yra keistai storas, galbūt, net dvigubas, kaip ir mėlynasis kaspinas. Kaimynė, tai išgirdusi, net pabalo iš susijaudinimo: gal diržiuko viduje dar brangesni daiktai, gal deimantai, gal...

Vaikai tuojau susigrūdė aplink stalą pažiūrėti, o motina atnešė žirkles, smailagalį peiliuką ir skustuvą.

— Tik atsargiai, atsargiai... — kalbėjo ji.

Atsargiai praardžiau kaklininko galą ir, į skylę įurbinsi mažąjį pirštą, užčiuopiau kažin kokius popierius.

— Popieriai? — šūktelėjo motina. — Gal čekis?.. o gal milijono dolerių bonas?

Kai pamažu ištraukiau, pasirodė ne čekis ir ne bonas, bet sulankstyti ploni popierėliai, smulkiai, vos įžiūrimai išmarginti keistais ženklais.

— Rusiškai prirašyta, — tarė prisikišusi motina. — Vaigi, kad nebūtų kokie šnipų dokumentai!

— Ne, ne rusiškai, — tariau aš. — Atrodo panašiau į sanskrito raštą. Bet taip smulku, kad be padidinamojo stiklo sunku įžiūrėti.

Padidinamąjį stiklą Giedrius kaip tik turėjo. Bet ir per jį žiūrėdami, tik tiek tesupratome, kad tai nei lotyniškos nei rusiškos raidės. — Gal siamiškai? — sušuko Saulė.

Gal Saulutė ir buvo teisi, bet mes siamiškai nė vienas nemokėjome.

Laimė, kad gyvenome Čikagoje, kur yra net keletas universitetų su profesoriais, mokančiais visokių rytų kalbų.

Motina išleido Giedrių su manimi įieškoti profesoriaus, mokančio perskaityti raštus, rastus katytės kaklininke. Tik, saugok Dieve, nepražudykit! Prižadėjome saugoti kaip savo akis.

Laimė mudviem buvo palanki. Neilgai teklausinėję, Čikagos universitete aptikome senutį žilutį profesorių, kuris trumpai pažiūrėjo per padidinamąjį stiklą ir pasakė, kad raštelis parašytas siamiškai. Jis nė neprašomas pasisiūlė raštus išversti angliškai. Kai Giedrius papasakojo, kur ir kaip jie atrasti, profesorius nudžiugo ir susijuokė:

— Sužinosime tas paslaptis, sužinosime!

Štai kokių būdu tie kaklininke rastieji popierėliai buvo profesoriaus išversti angliškai, o Giedriaus su Saule — lietuviškai.

3. Įrašai princesės kaklininke

Pirmame popierėly buvo toks įrašas:

Dovanų raštas

Sveikinimai ir linkėjimai nuo princesės Mali mylimai poniai Joanai iš Čikagos. Kad prisimintum mūsų draugystę, dovanoju Tau savo katytę, vardu Chantra arba Mėnulė. Ji mėgsta vaikštinėti mėnuliui šviečiant, mėgsta minkštus priegalvius, židinio šilumą ir švelnias kaip ponios Joanos rankas.

1945 m. Mali (jazminams) žydint

Bangkokas, Karališkieji Rūmai

Dideliajame popieriuje buvo laiškas:

Yod Rak Suda Chantra (Mylimoji dukra Mėnule),

Tavo laiškas apie Čikagos gyvenimą buvo man labai įdomus, nors vietomis ir neaiškus. Pasibaisėjau išgirdusi, kad Amerikoje yra tokių vaikų, kurie kates muša ir gainioja. Kaip žinai, pas mus Siame kačių giminė yra gerbiama. Juk jei mūsų nebūtų, pelės su žiurkėmis suėstų visus ryžius, o ką tada žmonės bevalgytų?

Kalbant apie ryžius, noriu papasakoti Tau linksmą istoriją apie Karališkojo Dusit Galfo Klubą prižiūrėtoją ir varnas.

(Bus daugiau)

JONYTIS MOKOSI RAŠYTI

Sraunusis Irušėlis

Mažas, bet uolus Jonytis
nutarė rašyt mokytis.
Rado rašalą sesutės,
gražų sąsvinį Aldutės.

Suskambėjo telefonas —
A — alio! — atsakė Jonas
Nėr mamos, nėra tėvelio,
tad ir man daug yr' darbelio.

Kai mama namo parėjo,
nepažino to piešėjo...
Šaukė ji Aldoną, tėtį
šitą murzių pažiūrėti.

Kada išprausė mažutį,
davė jam skaityt "Eglutę".
Ir daugiau nuo šios dienos
rašalu nesiterlios.

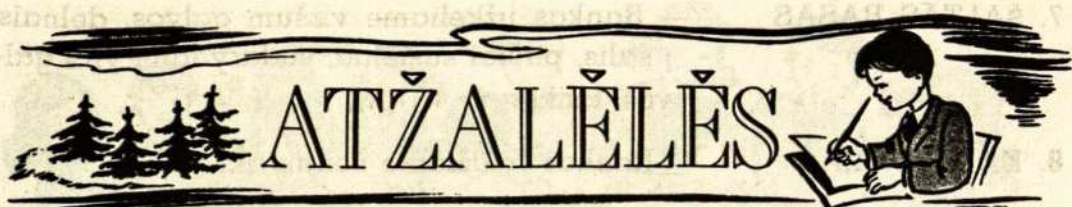
Ar auštantis rytas nelinksmas?

MOKYKIMĖS ŠOKTI

EUG. PETKUTĖ

1. KO LIŪDI BERŽELI — Dešinę koją pirmyn, kūno svoris ant jos, kairioji lieka užpakaly, pirštų galais liesdama žemę. Rankas kelti palengva pirmyn, aukštyn, delnais į save. Žiūrėti į rankas.
2. KO VERKI NULEIDĘS — Rankas suglaustais delnais leisti prie dešiniojo skruosto. Kūno svoris ant kairės kojos.
3. ŠAKAS — Rankas nuleidžiamo su banga ties pečiais. Pristatome dešinę koją.
4. KAM SVYRA — Rankas keliame priekin iki pečių aukštumos. Pirštai nusvirę.
5. ŽALIEJI LAPELIAI — Padaromos trys bangos.
6. KAM VARVINI — Rankas tiesiame į šalis, pečių aukštumoje padarome bangą.

7. ŠALTAS RASAS — Rankas užkeliame viršum galvos, delnais į šalis, pirštai susieina, sudarydami virš galvos lanką.
8. KAM SVYRA — Rankas leidžiame šonais iki pečių.
9. ŽALIEJI LAPELIAI — Ties pečiais padarome bangą ir nuleidžiame rankas.
10. KAM VARVINI — Rankas sukryžiuojame ant krūtinės.
11. ŠALTAS RASAS — Rankas skėsdamos į šalis pasisukam kairėn. Ties pečiais padarome bangą ir nuleidžiame rankas.
12. AR AUŠTANTIS RYTAS — Klaupiti ant dešiniojo kelio, rankas kelti aukštyn, pirmyn, iki pečių aukštumos, delnais į viršų.
13. NELINKSMAS — Rankas skėsti į šalis ir su banga ties pečiais nuleisti.
14. AR GAILA NAKTELĖS TAMSIOS — Rankas truputį kelti į priekį ir žiūrėti į jas.
15. KO LIŪDI BERŽELI JAUNASIS — Atsistoti, kūno svoris ant dešinės kojos. Rankas tiesti į dešinę pusę, pečių aukštumoj. Žiūrėti prieš save.
16. AR ILGIS LAPELIAI ŠVIESOS — Kairę koją atkelti atgal, kūno svoris ant jos. Rankas tiesti į kairę pusę. Žiūrėti prieš save.
17. KO LIŪDI BERŽELI — Kūno svoris ant dešinės kojos, rankos sudedamos ant kaktos ir truputį pasilenkiame pirmyn.
18. JAUNASAI — Pristatyti kairę koją. Rankas skėsti į šalis ir su banga ties pečiais nuleisti.
19. AR ILGIS LAPELIAI — Rankas keliame tiesiai pirmyn pečių aukštumoje, padarome dvi bangas.
20. ŠVIESOS — Rankas skėsti į šalis, pasisukti kairėn. Nuleisti rankas ir pristatyti dešinę koją. Dainuojant toliau daryti tuos pačius judėjimus nuo pradžios.

SNIEGO PILIS

Prisimenu: vieną žiemos popietę išėjau į kiemą. Sniego buvo daug, o anapus tvoros ir priešais kalnelį buvo vėjo suneštos didžiulės pusnys — atrodė jos tarsi kokie didžiuliai balti kalnai.

Tai pasivažinėsiu — tariau sau, ir pasileidau rogutes tempdamas į netoli esantį kalniuką. Teko gerokai sušilti, kol pasiekiau viršūnę. Mat per gilų sniegą sunku bristi, o jis lipo prie kojų ir bematant po padais priaugo sunkios sniego “klumpės” taip, kad vos galėjau jas pakelti.

Pasiekęs kalniuko viršūnę, nubraukiau nuo kaktos prakaitą ir atsisėdęs ant rogučių jau norėjau leistis į pakalnę, kai pamačiau ateinant draugų būrį.

— Aš būsiu komtūras, pilies viršininkas! — šaukė Vytukas.

— Ne, tu turi būti Vytautu Didžiuoju, — bandė jį įtikinti Romutis.

— O kas aš būsiu? — paklausė Petriukas.

— Tu?

— Tu galėsi būti kareiviu, — išsprendė Jurgutis.

— Povilai, ar nori šiandien su mumis žaisti pilies užpuolimą? — priėjęs prie manęs paklausė Vytukas.

— Žinoma, — atsakiau, — bet, kur mūsų pilis?

— Tuoju ją pasistatysime! — sušuko visi beveik vienu balsu.

Ilgai nelaukdami tuoj visi kibome į darbą. Ritome didžiulius sniego ritinius ir iš jų statėme Gedimino pilį. Taip pamažu iškilo stambios, kampuotos pilies sienos. Mes vienoje iš jų palikome angą — įėjimą, o pilies stogą taip nulipdėme, kad būtų galima, reikalui esant, ir iš pilies vidaus į viršų šaudyti. Po poros valandų pilis buvo baigta statyti

ir jos bokšte jau plevėsavo vėliava — mano spalvuota nosinė.

Pasiskirstėme į dvi grupes ir kibome į naują darbą — gaminomės sau šaudmenis — kulkas iš kietų sniego gniūžčių. Dalį tų kulų susikrovėme lauke, kad galėtume pili ginti iš lauko pusės, kitą dalį gi sunešėme į pilies vidų, kad, reikalui esant, turėtume kuo gintis užsidarę pilyje. Didesnieji berniukai buvo “kryžiuočiai” ir turėjo mus pulti, o aš, Romutis, Petriukas ir Vytautas — buvome “lietuviai” ir turėjome ginti ir apsaugoti pilį nuo sugriovimo.

Mūsų vadui Vytukui davus ženklą, prasidėjo kova. “Priešo” kulkos lėkė į mūsų pusę kaip bičių spiečius, o atsimušusios į pilies sienas, arba subyrėdavo, arba prie jų prilipusios likdavo ten pūpsoti. Neapsileidome ir mes, gynėjai. Mes atsakėme tokia pat kulų kruša, ir sniego gniūžčių, atrodė, mus visus paskandins baltam debesų. Kai pamatėme, jog baigiasi mūsų kulų atsargos, pasiuntėme Romutį su Petriuku naujų pagaminti, o mudu su Vytuku atkakliai tęsėme kovą.

Nežinau, kiek ilgai užtruko tas mūšis, bet pilies sugriauti mūsų “priešui” nepavyko. Taigi, nors ir labai arši ir varginanti buvo kova ir mūsų jėgos labai neskaitlingos, “lietuviai” tą mūšį laimėjo ir savo gražiąją Gedimino pilį apsaugojo...

Po daugelio metų vis dar prisimenu šį įvykį. Regis dar tebematau ant kalniuko stovinčią nesugriautą sniego pilį, o jos papėdėje ir bokšte būrį narsiai kovojančių berniukų, kurie mokosi iš savo senolių, kaip reikia didvyriškai ginti tėvynę nuo puolančių priešų.

Povilas

NAUJOSIOS ZELANDIJOS PAUKŠČIAI

Naujoji Zelandija yra labai turtingas kraštas. Ji turi savo miškus, pilnus žvėrių medžioklei, savo medžius, tinkamus statybai, ir paukščių — įvairių įvairiausių.

Aš manau, kad gražiausi paukščiai yra Tui, Bellbird, ir Fantail. Man patinka jų spalvos ir gražus čiulbėjimas.

Tui, yra juodas paukštis, turįs truputį mėlynos ir žalios spalvos. Jis ne visas tamsus, nes po sparnais turi mažas baltas plunksnes, o pakakly — baltą barzdelę. Jis truputį didesnis už strazdą. Maitinas gerdamas medų iš žydinčių medžių ir krūmų žiedų.

Bellbird, žalsvos spalvos, labai gražiai čiulba. Malonu pasiklausti.

Fantail labai vikrus paukštelis. Ramiai nepastovi nė minutės. Jis gauda ore skraidančius vabalėlius. Jo plunksnos yra kelių spalvų, labai puošni uodega. Išskleista uodega yra daug didesnė už ją pačią. Ji labai jauki. Jeigu esti kambary langas praviras, ji vikriai įskrenda į kambarį, išgaudo museles ir vėl lauke skrajoja lyg koks akrobatas.

Naujojoje Zelandijoje yra ir daugiau įvairių paukščių. Kelis paminėsiu — mažasis Riro-Riro, Silver-eyes, Kea, Weka ir plačiai žinomas Kiwi paukštis, kuris neturi sparnų. Be to, yra daug ir europiečių, kurie yra medžiojami, kaip pav., antys, žąsys, gulbės, balandžiai.

Jadvyga Stirbytė, Dunedin. N. Z.

MĮSLĖS:

1. Ne medis, bet su lapais; ne drabužis, bet susiūtas; ne žmogus, bet viską pasakoja.
2. Pats nemato, bet kitam rodo.
3. Maža moterėlė visą srietą dengia.
4. Penki tvartai — vienos durys.
5. Akmens kojos, medžio liemuo, stiklo akys, šiaudų kepurė, ant tos kepurės sėdi senis ir pypkę rūko.
6. Kas be kalto be kaltelio, be grąžto be grąžtelio per upę tiltą pastato?
7. Kokio šuns zuikis labiau bijo: balto ar juodo?

EGLUTĖS 1 nr. GALVOSŪKIO SPRENDIMAS:

1. Vygiai
2. Alšėnai
3. Ilija
4. Živilė
5. Gondinga
6. Ašmena
7. Nemunas
8. Traidenis
9. Apuolė
10. Siesartis.

Mįslių atspėjimas: 1. Laikrodis. 2. Žvaigždės.

BIRUTĖLĖ

— Ar “Eglutė” jau baigta? — Kasdien klausinėja Birutėlė atbėgusi į spaustuvę. Ji su savo tėveliais ir broliuku gyvena seselių sodyboje, kur spausdinama “Eglutė”.

Kad laikraštėlis greičiau susidėtų į lapus ir apsiliktų spalvotu viršeliu, Birutėlė siūlosi pagalbon. Jai labai rūpi pamatyti kokie dažai ir ar kvepia?.. O dažai tik... capt! už nosytės ir nepaleidžia, negali nė nutrinti ju. Kada “Eglutė” susega, Birutėlė neša ją prie didelio, didelio peilio. Seselė apipjausto laikraštėlio kraštus, o Birutėlė pakėlus galvutę laukia ir ploja rankutėmis iš džiaugsmo, kad jau tuojau galės skaityti. Tada atsisėdusi kur kampe, peržiūri paveikslėlius, nes ji dar nemoka skaityti. Ji laukia iš mokyklos grįžtančio broliuko. Romutis, toks jos broliuko vardas, atsisėda prie jos ir skaito viską iš eilės. Ji tik

AR ŽINAI?

Žmogaus kūne yra 254 atskiri kaulai.

Viename bičių avilyje yra apie 40 tūkstančių bičių darbininkių, apie 400 tronų (vasaros metu) ir viena motina.

Garsiuosius smuikus yra padaręs italų smuikų meisteris Antonio Stradivari. Jie yra labai geri ir yra vadinami jo pavarde. Per visą savo amžių jis yra jų padaręs 1036.

Nuo šilumos daiktai skečiasi. Bet vanduo ir nuo šalčio skečiasi. Uždariam inde vanduo šaldamas skečiasi ir indas turi plyšti, nes ledas užima daugiau vietos, negu vanduo.

Žemės paviršiuje gyvena apie du milijardus (2.000.000.000) žmonių, bet kiekvienam žemės kilometrui tenka po 4 žmones.

Saulė apie save turi visą būrį planetų: Merkūrijus, Venera, žemė, Marsas, Jupiteris, Saturnas, Uranas, Neptūnas, Plutonas. Merkūrijus yra arčiausiai prie saulės, o Plutonas toliausiai. Merkūrijus yra mažiausias, o Jupiteris didžiausias. Merkūrijaus dydis maždaug tik trečia dalis žemės, o Jupiteris daugiau kaip 11 kartų didesnis už žemę.

Saulė yra 1.391.000 kartų didesnė už mūsų žemę. Mūsų žemė būtų kaip žirnis, o saulė — kaip didžiausias kalnas.

Mėnulis yra 50 kartų mažesnis už žemę.

žiūri, kad jos broliukas nieko nepraleistų, nes Birutėlė labai myli “Eglutę” ir nori žinoti viską kas ten parašyta.

“EGLUTĖ” LAUKIA SAVO KNYGNEŠIU

Ano meto savanorių ir knygnešių pastangos, vargai, tremtis, šaukte šaukia pamąstyti, kokia didele kaina buvo kuriamas ir saugojamas lietuviškasis žodis.

Minėdami Vasario šešioliktąją, ar pagalvojome, kokią žalą mes darome lietuvių tautai, leisdami mažiesiems misti komikais? Jei mes nelenksime jų lietuviškai skaityti ir rašinėti į lietuviškus laikraščius, jie niekuomet nepradės skrydžio į lietuvišką literatūrą. Jų kūrybinės jėgos liks neišvystytos.

Viena keturiolikos metų mergaitė, tremtinių tėvų dukra, kartą pasakė: — Kai aš noriu ką giliau išsakyti, turiu kalbėti angliškai. Lietuviškai man stinga žodžių. Paklaustas priežasties atsakė: — Mažai skaitau ir rašau lietuviškai. Jaučiu, kaip mano gimtos kalbos žinojimas menkėja.

Kita baigusi pradžios mokyklą pradėjo rašyti noveles angliškai. Turi gabumų poezijai, bet jos kūrinėliai rašomi anglų kalba. Taip metai po metų dvasinės vertybės, skirtos gaivinti lietuvių dvasią, žus.

Ar nereikėtų pasirūpinti, kad jau pradžios mokyklų vaikučiai pradėtų rašinėti į savo laikraščius “EGLUTĖ”. Jos turinys labai tinka mažiesiems. Kalba graži, stilius lengvas, vaizdus.

“EGLUTĖ” skaitant pradedi naujai pajusti tėvynės girių ir laukų kvapnumą, tarytum girdi čirškiantį žiogelį, matai pakeleje linguojančią smilgą ir nuo miškų kylančias miglas, jauti savos lietuviškos dvasios alsavimą.

Minėdami Vasario šešioliktąją, konkrečiai pagerbkime žuvusius už tautos laisvę savanorius, knygnešius ir partizanus, surasdami bent vieną naują “EGLUTĖS” skaitytoją ar itraukdami į kūrybinį darbą jauną talentėli. S. P.

KLAUSYKITĖS

K. KODAITIENĖ

Klausykitės, vaikai maži,
Klausykitės ir dideli!
Turiu svarbaus ką pasakyti,
Čia pat tuojau jums parašyt.

Jau metai baigėsi visai,
Ar žinot tai, visi vaikai?
Reik vėl “Eglutė” išrašyt
Ir dar gražiai jos paprašyt. —

Kad vėl lankytųs į namus
Tas laikraštėlis įdomus.
Nors jam ilgiausias kelias bus,
Vaikus jis tur’ pasiekt visus.

Visas svarbias žinias talpint,
Ką reik pabart, o ką pagirt.
Vaikams į laiškus atsakyt
Ir piešinėlių pripaišyt.

Čionai jūs rasit ir eilių,
Rašytų, net pačių vaikų.
O, skaitymėliai taip geri,
Kokių niekur neberandi.

Ir, kai skaitai šiuos lapelius,
Tartum, atsiveria dangus.
Dvasia pakyla taip aukštai,
Rodos išauga tau sparnai...

PAŠTO Lėšutė

"Eglutės" Laikraščio
Administracijai.

Philadelphia,
Sausio 27, 1957

Brangūs Ponai:

Aš esu čia Kanadoje gimusi, 7 metų amžiaus lietuvaitė. Laimėjau 4 dolerius eilėraščių sakymo konkurse, prie lietuviškos Kalėdų eglutės. Eilėraštį "prie Kalėdų eglutės" buvau pasirinkus iš jūsų laikraščio "Eglutės".

Už laimėtus pinigus užsisakau laikraštėlį vieniems metams, kuriame aš manau rasti daug gražių eilučių.

Su pagarba,
Nijolė Zinaitytė,
311 Wallace Ave. S.
Welland Ont.
Canada.

Detroitas, 1957 m. sausio 15 d.

EGLUTEI,
Putnam, Conn.

Siunčiu tris dolerius ir prašau siuntinėti "Eglutę" per visus 1957 metus.

"Eglutė" man labai patinka. Labai ačiū, kad leidžiate tokį puikų laikraštį vaikams. Visada laukiu naujos "Eglutės" ir džiaugiuos ją gavusi.

Linkiu Jums viso ko geriausio.

Onė Valytė

Brangi "EGLUTE",

Širdingai Tau dėkoju už ilgąmetį Tavo atsilankymą pas mane. Daug pasakų ir apsakymėlių Tavo lapeliuose skaičiau. Dabar aš jau paūgėjus ir noriu užsisakyti ką nors vyresnio amžiaus jaunimui. Gaila, kad Tavęs daugiau negaliu priimti, nes abiejų laikraštėlių nepajėgčiau užmokėti. Siunčiu Tau doleriuką

Tavo išlaidoms pakelti,
Kad galėtum mus mažiukams
Dar akiratį pravert.

Su pagarba,
Brigita Pumpolytė

Decatur, Illinois
Sausio 26, 1957

Gerb. P. Redaktorium,

EGLUTĘ prenumeruoju jau šešis metus. Anksčiau mama ar tėtis man paskaitydavo, o paskiau jau pati pradėjau graibalioti. Dabar jau pati visą perskaitau sau ir dar jaunesniam broliui, kuris yra tik penkių metų. Aš esu devynių metų ir lankau ketvirtą skyrių parapijos mokyklą.

Asta Sadauskaitė

Rh - .80

ALp 1785
3

Reverend St. Raila
307 Pine St.
Tamaqua, Pa.

20. 225 212